

А.БАЙТҰРСЫНОВ АТЫНДАҒЫ ҚОСТАНАЙ Өңірлік Университеті
КОСТАНАЙСКИЙ РЕГИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ А.БАЙТҰРСЫНОВА
KOSTANAY REGIONAL UNIVERSITY NAMED AFTER A.BAITURSYNOV

ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ
БАҒДАРЛАМАСЫ
(MINOR)
АҚЫЛҒА ҚОНЫМДЫ ҚАРЖЫ

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ПРОГРАММА
(MINOR)
РАЗУМНЫЕ ФИНАНСЫ

ADDITIONAL
EDUCATIONAL PROGRAM
(MINOR)
REASONABLE FINANCES

Қостанай, 2023

ӘЗІРЛЕУШІЛЕР/ РАЗРАБОТЧИКИ// DEVELOPERS:

Годунов Вячеслав Владимирович, қауымдастырылған профессордың (доценттің) міндетін атқарушы, экономика ғылымдарының кандидаты / Годунов Вячеслав Владимирович, исполняющий обязанности ассоциированного профессора (доцента), кандидат экономических наук / Vyacheslav Vladimirovich Godunov, acting Associate Professor (Associate Professor), candidate of economic sciences

Кужукеева Кенжегуль Мурзатаевна, аға оқытушы, экономика ғылымдарының магистрі / Кужукеева Кенжегуль Мурзатаевна, старший преподаватель кафедры экономики и финансов, магистр экономических наук / Kuzhukeyeva Kenzhegul Murzataevna, Senior Lecturer, Master of Economic Sciences

Муратова Диана Даутовна, аға оқытушы, экономика ғылымдарының магистрі / Муратова Диана Даутовна, старший преподаватель кафедры экономики и финансов, магистр экономических наук / Diana Dautovna Muratova, Senior Lecturer, Master of Economic Sciences

А.Байтұрсынов атындағы ҚӨУ-дың оқу-әдістемелік кеңес отырысында бекітілді, 11.04.2023 ж. № 4 хаттама

Утвержден на заседании учебно-методического совета КРУ имени А.Байтұрсынова, протокол от 11.04.2023 г. № 4

Published by decision educational and methodical council of the Kostanay regional university named after A. Baitursynov (Protocol № 4 from 11.04.2023)

Курстың қысқаша сипаттамасы / Краткое описание курса / Brief description of the course:

Соңғы жылдардағы әлемнің заманауи бейнесінің айрықша ерекшелігі-өмірдің барлық салаларына енетін цифрлық трансформация. Ұйымдар, азаматтар және әлеуметтік-экономикалық жүйелер арасындағы қатынастар санының, САПАСЫНЫҢ және әртүрлілігінің экспоненциалды өсуі байқалады, транзакциялар санының және айналымдағы деректер көлемінің серпінді динамикасымен бірге жүреді және "барлығымен"неғұрлым күрделі және синхрондалған интеграцияға әкеледі. Шағын бизнес ұйымының экономикалық қызметін басқару негіздерін игеру және критерийлерді ескере отырып, оларды жетілдіру бойынша ұсыныстарды негіздеу әлеуметтік-экономикалық тиімділікке әкеледі. Нарықтық қатынастардың дамуымен сипатталатын қазіргі жағдайда экономикалық қызметтің сипаты өзгереді, салық жүйесін білу және әртүрлі деңгейдегі салықтарды есептеу мүмкіндігі ерекше маңызды. Мұндай жағдайда қоғамда жаңа дағдылар мен құзыреттерді игеруге, күнделікті өмірде жаңа технологияларды қолдануға дайын болуға сұраныс қалыптасады. Жаһандық трендтерге жауап беретін білім беру бағдарламаларын және болашаққа дайындықты қамтамасыз ете алатын жекелендірілген оқыту траекторияларын қалыптастыру ерекше маңызға ие.

Отличительной чертой современной картины мира в последние годы является цифровая трансформация, которая проникает во все сферы жизни. Наблюдается экспоненциальный рост количества, качества и многообразия взаимосвязей между организациями, гражданами и социально-экономическими системами, сопровождающийся скачкообразной динамикой числа транзакций и объемов обрабатываемых данных и приводящий к более сложной и синхронизированной интеграции «всех со всеми». Освоение основ управления экономической деятельностью организации малого бизнеса и обоснование предложений по их совершенствованию с учетом критериев приведет к социально-экономической эффективности. В современных условиях, характеризующихся развитием рыночных отношений, меняется характер экономической деятельности, особое значение имеет знание системы налогообложения и умение рассчитывать налоги разных уровней. В этих условиях, в обществе формируется запрос на приобретение новых навыков и компетенций, готовности использовать новые технологии в повседневной жизни. Особое значение приобретает формирование образовательных программ, отвечающих глобальным трендам, и персонализированных траекторий обучения, способных обеспечить готовность на будущее.

A distinctive feature of today's world picture in recent years is the digital transformation that has permeated all spheres of life. There is an exponential growth in the quantity, quality and diversity of interconnections between organizations, citizens and socio-economic systems, accompanied by a leap in the number of transactions and the volume of data in circulation, leading to a more complex and synchronized integration of "all with all. Mastering the basics of economic activity management of small business organization and justification of proposals for their improvement taking into account the criteria will lead to socio-economic efficiency. In modern conditions, characterized by the development of market relations, the nature of economic activity is changing, the knowledge of the taxation system and the ability to calculate taxes of different levels are

of particular importance. Under these conditions, the society is forming a demand for the acquisition of new skills and competencies, readiness to use new technologies in everyday life. Of particular importance is the formation of educational programs that respond to global trends and personalized learning trajectories that can ensure readiness for the future.

Мақсаты/Цель/Aim:

Инновациялық технологиялардың кәсіпорын қызметіне әсерін ескере отырып, бизнесті басқара алатын, сондай-ақ компанияның құнын басқару аспектілеріндегі қиындықтар мен мүмкіндіктер туралы, қаржыландыруды тарту және компанияның бизнес моделін өзгерту үшін қазіргі заманғы экономика үшін мамандар даярлау; студенттерде салық салудың теориялық және практикалық аспектілері, Қазақстанның салық жүйесінің жұмыс істеу негіздері бойынша білімнің тұтас жүйесін қалыптастыру.

Подготовка специалистов для современной экономики, способных управлять бизнесом с учетом влияния инновационных технологий на деятельность предприятия, а также о вызовах и возможностях в аспектах управления стоимостью компании, для привлечения финансирования и изменения бизнес модели компании; формирование у студентов целостной системы знаний по теоретическим и практическим аспектам налогообложения, основам функционирования налоговой системы Казахстана.

Preparation of specialists for the modern economy, capable of managing the business, taking into account the impact of innovative technologies on the activities of the enterprise, as well as the challenges and opportunities in the aspects of company value management, to attract financing and changing the business model of the company; formation of an integral system of knowledge of theoretical and practical aspects of taxation, the basis of the functioning of the tax system in Kazakhstan.

Оқу міндеттері / Учебные задачи / Learning Objectives:

Әлемдік жаһандық трендтердің әсерін ескере отырып, кәсіпорынның даму заңдылықтары туралы түсінік қалыптастыру; заңды тұлғалардан, жеке кәсіпкерлерден және жеке тұлғалардан алынатын салықтардың мәнін ашу, салықтарды ұйымдастыру және басқару; бизнестегі қаржы саласындағы базалық тұжырымдамаларды зерделеу / Формирование представления о закономерностях развития предприятия с учетом влияния мировых глобальных трендов; раскрытие сущности налогов, организацию и управление налогами, взимаемых с юридических лиц, индивидуальных предпринимателей и физических лиц; изучение базовых концепций в области финансов в бизнесе / Formation of an idea about the regularities of enterprise development, taking into account the influence of world global trends; disclosure of the essence of taxes, organization and management of taxes levied on legal entities, individual entrepreneurs and individuals; study of basic concepts in the field of finance in business.

Қалыптастыру керек негізгі құзыреттер /Базовые компетенции, которые предстоит сформировать/ Basic competencies to be formed:

компанияны басқару жүйесіндегі базалық қаржылық тұжырымдамалар, қаржы технологиялары саласында; қаржы дағдарыстарының белгілерін анықтау, қаржы нарықтарындағы тұрақсыздық кезеңдеріндегі капиталды қорғау стратегиялары туралы; заңды және жеке тұлғаларға салықтар мен салық салу саласында, Қазақстанның салық жүйесі саласында құзыретті болу/ быть компетентными в области базовых финансовых концепций, финансовых технологий в системе управления компанией; выявления признаков финансовых кризисов, о стратегиях защиты капитала в периоды нестабильности на финансовых рынках; в области налогов и налогообложения юридических и физических лиц, налоговой системе Казахстана/ be competent in basic financial concepts, financial technologies in company management system; identification of signs of financial crises, capital protection strategies in periods of instability in financial markets; taxes and taxation of legal entities and individuals, the tax system of Kazakhstan.

Оқытудың нәтижелері / Результаты обучения / Learning outcomes:

Курсты сәтті аяқтағаннан кейін білім алушылар:

біледі:

- қаржылық тұрақсыздық жағдайындағы тактикалық және стратегиялық міндеттер;

- салық салу жүйесін құрудың теориялық аспектілері, атап айтқанда салықтардың экономикалық мазмұны, функциялары мен принциптері;

- бизнестегі қаржы саласындағы теориялық аспектілер.

үйренеді:

- салық салынатын базаның мөлшерін және салық сомасын анықтау;

- салық төлеушілердің жекелеген санаттары үшін арнайы салық режимдерін қолдану;

- қаржылық ақпаратты және оны талдауды қабылдау;

- қаржылық салдарын бағалау;

- қаржылық есептілік пен сауаттылықты талқылау дағдыларын меңгеру;

- коммерциялық және коммерциялық емес ұйымдарда салық сомасын есептеу, жеңілдіктер мен шегерімдерді қолдану дағдыларын меңгеру.

После успешного завершения курса обучающиеся будут:

знать:

- тактические и стратегические задачи в условиях финансовой нестабильности;

- теоретические аспекты построения системы налогообложения, а именно экономическое содержание, функции и принципы налогов;

- теоретические аспекты в области финансов в бизнесе.

уметь:

- определять размер налогооблагаемой базы и сумму налога;

- применять специальные налоговые режимы для отдельных категорий налогоплательщиков;

- воспринимать финансовую информацию и ее анализ;

- оценивать финансовые последствия;

- владеть навыками по обсуждению финансовой отчетности и грамотности;
- владеть навыками расчета суммы налогов в коммерческих и не коммерческих организациях, применения льгот и вычетов.

Upon successful completion of the course, students will:

know:

- Tactical and strategic tasks in conditions of financial instability;
- theoretical aspects of building a system of taxation, namely the economic content, functions and principles of taxes;

be able to:

- determine the size of the taxable base and the amount of tax;
- apply special tax regimes for certain categories of taxpayers;
- understand financial information and analyze it;
- assess financial implications;
- have skills in discussing financial reporting and literacy;
- possess the skills to calculate the amount of taxes in commercial and non-commercial organizations, apply exemptions and deductions.

Пәндер /Дисциплины / Disciplines:

1. Бизнестегі қаржы (кредит саны - 5, бақылау түрі - емтихан) / Финансы в бизнесе (Количество кредитов - 5, форма контроля - экзамен) / Finance in business (Number of credits - 5, form of control - examination)
2. Қаржылық дағдарыстар: өмір сүру стратегиялары (кредит саны - 5, бақылау түрі - емтихан) / Финансовые кризисы: стратегии выживания (Количество кредитов - 5, форма контроля - экзамен) / Financial Crises: Survival Strategies (Number of credits - 5, form of control - examination)
3. Экономикалық субъектілерге салық салу (кредит саны - 5, бақылау түрі - емтихан) / Налогообложение экономических субъектов (Количество кредитов - 5, форма контроля - экзамен) / Taxation of economic entities (Number of credits - 5, form of control - examination)
4. Смарт-қаржы (кредит саны - 5, бақылау түрі - емтихан) / Смарт-финансы (Количество кредитов 5, форма контроля - экзамен) / Smart Finance (Number of credits - 5, form of control - examination)

Еңбек сыйымдылығы / Трудоемкость / Labor intensity: 20 кредит/ 20 кредитов/ 20 credits.

Пререквизиттер / Пререквизиты / Prerequisite:

Minimum number of listeners / Минимальное количество слушателей /

Тыңдаушылардың ең аз саны: 5

Maximum number of listeners / Максимальное количество слушателей /

Тыңдаушылардың максималды саны: 80

Пән 1/ Дисциплина 1 /Discipline 1: Бизнестегі қаржы/ Финансы в бизнесе/ Finance in business

Пәннің қысқаша сипаттамасы / Краткое описание дисциплины / Discipline Summary:

Оқу пәнін оқу кезінде келесі міндеттер шешіледі: шағын кәсіпкерліктің шаруашылық жүргізуші субъектілерінің қызметін сипаттайтын негізгі экономикалық және әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштерді талдау және жоспарлау әдістерін зерттеу; шағын кәсіпкерлік ұйымының қаржы-шаруашылық қызметінің нәтижелерін бағалауда ойлау және түсіндіру дербестігін дамыту; шағын кәсіпкерлік ұйымының шаруашылық қызметін басқарудың негіздерін меңгеру және әлеуметтік-экономикалық тиімділік өлшемдерін, тәуекелдер мен ықтимал әлеуметтік-экономикалық салдарларды ескере отырып, оларды жетілдіру бойынша ұсыныстарды негіздеу; шағын кәсіпкерлікті мемлекеттік реттеу мен қолдаудың құқықтық негіздерін зерделеу; кәсіби қызметті имитациялайтын жағдайларда алған білімдерін қолдану дағдыларын меңгеру. / При изучении учебной дисциплины будут решаться следующие задачи: изучение методов анализа и планирования основных экономических и социально-экономических показателей, характеризующих деятельность хозяйствующих субъектов малого предпринимательства; развитие самостоятельности мышления и интерпретации при оценке результатов финансово-экономической деятельности организации малого бизнеса; освоение основ управления экономической деятельностью организации малого бизнеса и обоснование предложений по их совершенствованию с учетом критериев социально-экономической эффективности, рисков и возможных социально-экономических последствий; изучение нормативно-правовой базы государственного регулирования и поддержки организаций малого бизнеса; приобретение умений применять полученные знания в условиях, моделирующих профессиональную деятельность. / When studying the academic discipline, the following tasks will be solved: the study of methods for analyzing and planning the main economic and socio-economic indicators that characterize the activities of economic entities of small business; development of independence of thinking and interpretation in assessing the results of the financial and economic activities of a small business organization; mastering the basics of managing the economic activities of a small business organization and substantiating proposals for their improvement, taking into account the criteria of socio-economic efficiency, risks and possible socio-economic consequences; study of the legal framework of state regulation and support of small businesses; acquisition of skills to apply the acquired knowledge in conditions simulating professional activity.

Сабақ түрлері / Виды занятий / Types of lesson: дәріс, практикалық сабақ, СӨЖ / лекция, практическое занятие, СРС / lecture, practical lesson, IWS.

Оқытушы /Преподаватель / Teacher Муратова Диана Даутовна, аға оқытушы, экономика ғылымдарының магистрі / Муратова Диана Даутовна, старший преподаватель, магистр экономических наук / Muratova Diana, Senior Lecturer, Master of Economic Sciences

Пән 2/ Дисциплина 2 /Discipline 2: Қаржылық дағдарыстар: өмір сүру стратегиялары / Финансовые кризисы: стратегии выживания / Financial crises: survival strategies

Пәннің қысқаша сипаттамасы / Краткое описание дисциплины / Discipline Summary:

Бұл курс әлемдік қаржы нарықтарының даму қағидаттары мен үрдістерімен, қаржы дағдарыстарының белгілерін анықтау мүмкіндіктері туралы, қаржы нарықтарындағы тұрақсыздық кезеңдеріндегі капиталды қорғау стратегиялары туралы таныстырады. Сіз жаһандық және халықаралық қаржы нарықтарындағы жұмыс ерекшеліктері туралы түсінік аласыз; қаржы дағдарыстары мен қаржы көпіршіктерінің белгілерін анықтау тәсілдерін меңгересіз; баламалы инвестициялар нарықтарының жұмыс істеу ерекшеліктерімен танысасыз; қаржылық тұрақсыздық кезеңінде капиталды сақтау мақсатында қорғау стратегияларын пайдалану мүмкіндіктері қаралатын болады.

Данный курс знакомит с принципами и тенденциями развития мировых финансовых рынков, о возможностях выявления признаков финансовых кризисов, о стратегиях защиты капитала в периоды нестабильности на финансовых рынках. Вы получите представление об особенностях работы на глобальных и международных финансовых рынках; освоите подходы к выявлению признаков финансовых кризисов и финансовых пузырей; ознакомитесь с особенностями функционирования рынков альтернативных инвестиций; будут рассмотрены возможности использования защитных стратегий с целью сохранения капитала в периоды финансовой нестабильности.

This course introduces the principles and trends in the development of global financial markets, the possibilities of identifying signs of financial crises, and capital protection strategies during periods of instability in financial markets. You will get an idea of the specifics of working in global and international financial markets; master approaches to identifying signs of financial crises and financial bubbles; get acquainted with the functioning of alternative investment markets (precious metals, hedge funds, etc.); the possibilities of using defensive strategies to preserve capital in times of financial instability will be considered.

Сабақ түрлері / Виды занятий / Types of lesson: дәріс, практикалық сабақ, СӨЖ / лекция, практическое занятие, СРС / lecture, practical lesson, IWS

Оқытушы /Преподаватель / Teacher: Кужукеева Кенжегуль Мурзатаевна, аға оқытушы, экономика ғылымдарының магистрі / Кужукеева Кенжегуль Мурзатаевна, старший преподаватель кафедры экономики и финансов, магистр экономических наук / Kuzhukeyeva Kenzhegul Murzataevna, Senior Lecturer, Master of Economic Sciences

Пән 3/ Дисциплина 3/ Discipline 3: Экономикалық субъектілерге салық салу / Налогообложение экономических субъектов / Taxation of economic entities

Пәннің қысқаша сипаттамасы/ Краткое описание дисциплины/ Discipline Summary:

Нарықтық қатынастардың дамуымен сипатталатын қазіргі жағдайда экономикалық қызметтің сипаты өзгереді, салық салу жүйесін білу және әр түрлі деңгейдегі салықтарды есептеу қабілеті ерекше маңызды, сондықтан осы пәнді оқу нәтижесінде студенттер салық жүйесін біліп, әр түрлі салықтарды есептей білуі керек.

Пәнді игеру нәтижесінде мынадай құзыреттер қалыптастырылады: - әртүрлі меншік нысанындағы кәсіпорындардың, қайта ұйымдастырулардың, ведомстволардың және т. б. есептілігінде қамтылған қаржылық, бухгалтерлік және өзге де ақпаратты талдау және түсіндіру және алынған мәліметтерді басқару шешімдерін қабылдау үшін пайдалану; - кредиттік ұйымдардың мүлкін, кірістері мен шығыстары мен қызметінің нәтижелерін есепке алуды жүргізу, салықтарды төлеу, бухгалтерлік есепті құрастыру.

В современных условиях, характеризующихся развитием рыночных отношений, меняется характер экономической деятельности, особое значение имеет знание системы налогообложения и умение рассчитывать налоги разных уровней, поэтому в результате изучения данной дисциплины обучающиеся должны знать систему налогообложения и уметь рассчитывать разные налоги.

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции: - способность анализировать и интерпретировать финансовую, бухгалтерскую и иную информацию, содержащуюся в отчетности предприятий различных форм собственности, реорганизаций, ведомств и т.д. и использовать полученные сведения для принятия управленческих решений; - способность вести учет имущества, доходов и расходов и результатов деятельности кредитных организаций, уплату налогов, составлять бухгалтерскую отчетность.

In modern conditions characterized by the development of market relations, the nature of economic activity is changing, knowledge of the taxation system and the ability to calculate taxes of different levels is of particular importance, therefore, as a result of studying this discipline, students should know the taxation system and be able to calculate different taxes.

As a result of mastering the discipline, the following competencies are formed: - the ability to analyze and interpret financial, accounting and other information contained in the reports of enterprises of various forms of ownership, reorganizations, departments, etc. and use the information obtained for making managerial decisions; - the ability to keep records of property, income and expenses and the results of credit institutions, payment of taxes, prepare accounting statements.

Сабақ түрлері / Виды занятий / Types of lesson: дәріс, практикалық сабақ, СӨЖ / лекция, практическое занятие, CPC / lecture, practical lesson, IWS

Оқытушы /Преподаватель/ Teacher: Годунов Вячеслав Владимирович, қауымдастырылған профессордың (доценттің) міндетін атқарушы, экономика ғылымдарының кандидаты / Годунов Вячеслав Владимирович, исполняющий обязанности ассоциированного профессора (доцента), кандидат экономических наук / Vyacheslav Vladimirovich Godunov, acting Associate Professor (Associate Professor), candidate of economic sciences

Пән 4 /Дисциплина 4 /Discipline 4: Сандық трансформация / Цифровая трансформация / Digital transformation

Пәннің қысқаша сипаттамасы / Краткое описание дисциплины / Discipline Summary:

Бұл курс компанияның қазіргі экономикадағы қызметіне жаңа технологиялардың пайда болуының әсері, компанияның құнын басқару, қаржыландыруды тарту және компанияның бизнес моделін өзгерту аспектілеріндегі қиындықтар мен мүмкіндіктер туралы түсінік береді. Курста цифрлық бизнес модельдерінің негізгі драйверлері мен көрсеткіштері; компаниялардың машиналық оқыту, жасанды интеллект және блокчейн технологияларын қолдану мысалдары; цифрлық технологияларды қолдана отырып компанияны қаржыландырудың заманауи тәсілдері қарастырылады

Данный курс дает представление о влиянии появления новых технологий на деятельность фирмы в современной экономике, о вызовах и возможностях в аспектах управления стоимостью компании, привлечения финансирования и изменения бизнес модели компании. В курсе рассматриваются ключевые драйверы и метрики моделей цифрового бизнеса; примеры применения технологий машинного обучения, искусственного интеллекта и блокчейна компаниями; современные способы финансирования компании с использованием цифровых технологий

This course gives an idea of the impact of the emergence of new technologies on the company's activities in the modern economy, challenges and opportunities in the aspects of managing the company's value, attracting financing and changing the company's business model. The course examines the key drivers and metrics of digital business models; examples of the use of machine learning, artificial intelligence and blockchain technologies by companies; modern ways of financing a company using digital technologies

Сабақ түрлері / Виды занятий / Types of lesson: дәріс, практикалық сабақ, СӨЖ / лекция, практическое занятие, СРС / lecture, practical lesson, IWS

Оқытушы /Преподаватель / Teacher: Кужукеева Кенжегуль Мурзатаевна, аға оқытушы, экономика ғылымдарының магистрі / Кужукеева Кенжегуль Мурзатаевна, старший преподаватель кафедры экономики и финансов, магистр экономических наук / Kuzhukeyeva Kenzhegul Murzataevna, Senior Lecturer, Master of Economic Sciences